

REGLEMENTĂRILE PRIVIND TRAFICUL DE INFLUENȚĂ DIN LEGEA PENALĂ A UNOR STATE DIN AREALUL BALCANIC: ANALIZĂ COMPARATIVĂ

Corina TIMOFEI

Catedra Drept Penal și Criminologie

In this article there are subject to review the regulations on the traffic of influence of the Penal Law of several states in the Balkan's area. Among other things, is concluded that – in the Penal laws of Slovenia, Serbia, Montenegro, Macedonia, Bosnia and Herzegovina and Croatia there is recorded the decision's maker reason of success or failure to accomplish an act contrary to his work obligations. In this case, undisclosed in art.326 PC RM, the degree of social danger is higher comparatively to the case when the perpetrator is following the purpose of decision's maker success or failure to accomplish an act other than his work obligations. As well as there is revealed that in art.245¹ PC RM of the Albanian Penal Code, the expression "whether the influence was actually exercised or not and whether the desirable consequences have occurred or not" suppose a sufficiently broad range of incidence so as to cover not only the case on decision's maker success (perpetration) or failure (miscarry) to accomplish several acts.

Adoptând conotații transnaționale, lupta cu corupția, în general, și cu traficul de influență, în special, a devenit o problemă cu valențe internaționale și reclamă coordonarea eforturilor tuturor statelor. Stabilirea priorităților, tendințelor și perspectivelor experienței autohtone de contracarare a traficului de influență este posibilă numai în corelație cu alte modele de interdicere penală a numitei fapte infracționale. Din această perspectivă, în rezultatul unei lungi practici de incriminare a faptei de trafic de influență, unele state din arealul balcanic au acumulat suficientă experiență care poate fi utilă legiuitorului moldovean în vederea perfecționării art.326 CP RM.

Astfel, în *Codul penal al Sloveniei* [1] (în continuare – CP SI), răspunderea pentru faptele, care prezintă similitudini cu faptele specificate la art.326 CP RM, este prevăzută în Capitolul douăzeci și șase „Infracțiuni contra îndatoririlor oficiale și împuternicirilor publice”. La concret, la art.269 „Medierea ilicită”¹ din Codul penal al Sloveniei se stabilește: cel care acceptă un dar sau oricare altă favoare în scopul utilizării poziției sale oficiale sau sociale și a influenței sale pentru a interveni, astfel încât o acțiune oficială anumită să fie sau să nu fie efectuată, se pedepsește cu amendă sau cu închisoare de până la un an (alin.(1)); cel care-și folosește poziția oficială sau socială și influența pe care o are în scopul intermediării îndeplinirii unei anumite acțiuni oficiale care nu ar trebui să fie efectuată sau al neîndeplinirii unei anumite acțiuni oficiale care ar trebui să fie efectuată, va fi pedepsit în aceeași măsură (alin.(2)); în cazul în care făptuitorul acceptă oricare dar sau altă favoare în schimbul intervenției sale, va fi condamnat la închisoare de până la trei ani (alin.(3)); foloasele menționate mai sus vor fi confiscate (alin.(4)).

Comparând prevederile art.269 CP SI cu cele ale art.326 CP RM, remarcăm următoarele deosebiri:

1) în art.326 CP RM lipsește un alineat corespondent cu alin.(4) art.269 CP SI. De fapt, un asemenea alineat nici nu ar fi necesar în art.326 CP RM, odată ce art.106 CP RM este cel care stabilește modul de confiscare specială în cazul bunurilor utilizate la săvârșirea infracțiunilor sau rezultate din infracțiuni;

2) în art.269 CP SI lipsește un alineat care să aibă un conținut asemănător celui de la alin.(4) art.326 CP RM: „Persoana care a promis, a oferit sau a dat bunuri ori servicii enumerate la alin.(1) este liberată de răspundere penală dacă ele i-au fost extorcate sau dacă persoana s-a autodenunțat neștiind că organele de urmărire penală sunt la curent cu infracțiunea pe care a săvârșit-o”;

3) în art.269 CP SI lipsește un alineat asemănător cu alin.(1¹) art.326 CP RM, în care este incriminată fapta de cumpărare de influență;

¹ Normele ce stabilesc răspunderea pentru fapta de mediere ilicită, care se conțin în legile penale ale tuturor statelor care au alcătuit fosta Iugoslavie, au ca prototip art.180 „Influențarea ilicită” din Codul penal al Iugoslaviei [2], având următorul conținut: „(1) Funcționarul care acceptă o recompensă sau orice alt avantaj mijlocind ca o acțiune oficială să fie sau să nu fie efectuată, profitând de poziția sa oficială, se pedepsește cu închisoare pe un termen de maximum trei ani; (2) Funcționarul care, profitând de poziția sa oficială, mijlocește îndeplinirea unei anumite acțiuni oficiale care nu ar trebui să fie efectuată sau neîndeplinirea unei anumite acțiuni oficiale care ar trebui să fie efectuată, se pedepsește cu închisoare pe un termen mai mare de șase luni, dar care nu depășește cinci ani; (3) Dacă o recompensă sau orice alt beneficiu a fost primit în schimbul mijlocirii prevăzute la alineatul (2) al acestui articol, autorul va fi pedepsit cu închisoare pe un termen mai mare de un an, dar nu mai mare de 10 ani”.

4) în art.269 CP SI lipsesc alineate asemănătoare cu alin.(2) și (3) art.326 CP RM, în care sunt specificate circumstanțele agravante ale traficului de influență și ale cumpărării de influență: „săvârșite de două sau mai multe persoane”; „săvârșite cu primirea de bunuri sau avantaje în proporții mari”; „urmate de influența promisă sau de obținerea rezultatului urmărit”; „cu primirea de bunuri sau avantaje în proporții deosebit de mari”; „în interesul unui grup criminal organizat sau al unei organizații criminale”;

5) în articolele confruntate obiectul material sau imaterial al infracțiunii de trafic de influență este descris într-o manieră diferită: „bani, titluri de valoare, servicii, privilegiu, alte bunuri sau avantaje” (alin.(1) art.326 CP RM); „dar sau oricare altă favoare” (art.269 CP SI);

6) spre deosebire de alin.(1) art.326 CP RM, art.269 CP SI nu conține o referire expresă la persoana asupra căreia făptuitorul are influență sau susține că are influență. Doar în urma interpretării sistematice ne putem da seama că se are în vedere o persoană oficială în accepțiunea art.126 CP SI²;

7) în articolele confruntate este descris nuanțat scopul infracțiunii de trafic de influență: „pentru a-l face să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite” (alin.(1) art.326 CP RM); „pentru a interveni astfel încât o acțiune oficială anumită să fie sau să nu fie efectuată” (alin.(1) art.269 CP SI); „scopul intermedierei îndeplinirii unei anumite acțiuni oficiale care nu ar trebui să fie efectuată sau al neîndeplinirii unei anumite acțiuni oficiale care ar trebui să fie efectuată” (alin.(2) art.269 CP SI);

8) în corespundere cu art.269 CP SI, făptuitorul utilizează poziția sa oficială sau socială și influența sa pentru a interveni. În opoziție, potrivit alin.(1) art.326 CP RM, făptuitorul utilizează numai influența sa pentru a interveni;

9) dispoziției art.326 CP RM nu-i este cunoscută abordarea diferențiată pe care o remarcăm în alin.(2) și (3) art.269 CP SI: la alineatul (2) este stabilită răspunderea acelei persoane care în lipsa unei remunerații ilicite își folosește poziția oficială sau socială și influența pe care o are în scopul intermedierei îndeplinirii unei anumite acțiuni oficiale care nu ar trebui să fie efectuată sau al neîndeplinirii unei anumite acțiuni oficiale care ar trebui să fie efectuată; conform alineatului (3), răspunderea se agravează în cazul în care făptuitorul acceptă oricare dar sau altă favoare în schimbul intervenției sale.

Tocmai în legătură cu această ultimă distincție, considerăm oportună completarea art.326 CP RM. Or, în dispoziția art.326 CP RM se vorbește despre scopul îndeplinirii sau neîndeplinirii de către persoana publică, persoana cu funcție de demnitate publică, persoana publică străină sau funcționarul internațional a unei acțiuni în exercitarea funcției sale. Însă, nu se menționează nimic despre scopul îndeplinirii sau neîndeplinirii de către persoana publică, persoana cu funcție de demnitate publică, persoana publică străină sau funcționarul internațional a unei acțiuni contrar obligațiilor de serviciu. Însă, în această ipoteză, care nu este descrisă în art.326 CP RM, gradul de pericol social este comparativ mai sporit decât în ipoteza urmăririi de către făptuitor a scopului îndeplinirii sau neîndeplinirii de către persoana publică, persoana cu funcție de demnitate publică, persoana publică străină sau funcționarul internațional a unei acțiuni în exercitarea funcției sale.

Oportunitatea completării pe care o recomandăm rezultă implicit și din art.324 CP RM (coroborat cu art.325 CP RM): scopul infracțiunilor corespunzătoare îl desemnează cuvintele „pentru a îndeplini sau nu ori pentru a întârzia sau grăbi îndeplinirea unei acțiuni ce ține de obligațiile ei de serviciu, ori pentru a îndeplini o acțiune contrar acestor obligații (sublinierea ne aparține – *n.a.*), precum și pentru a obține de la autorități distincții, funcții, piețe de desfacere sau o oarecare decizie favorabilă”.

În consecință, propunem completarea dispoziției de la alin.(1) art.326 CP RM, astfel încât după cuvintele „sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale” să fie introdusă sintagma „ori să îndeplinească sau nu o acțiune contrar obligațiilor de serviciu”. În eventualitatea implementării recomandării cu care venim, la individualizarea pedepsei ar urma să se diferențieze ipoteza desemnată prin cuvintele „să îndeplinească sau nu o acțiune contrar obligațiilor de serviciu” de ipoteza desemnată prin cuvintele „să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale”.

² În Capitolul paisprezece din Codul penal al Sloveniei – „Înțelesul termenilor utilizați în prezentul Cod”, la alin.(2) art.126 se explică: „Persoane oficiale sunt: 1) deputatul în Adunarea Națională și membrul Consiliului Național; 2) orice persoană care exercită atribuțiile oficiale în cadrul unui organ de stat sau care ocupă o funcție oficială; 3) orice altă persoană care-și exercită atribuțiile oficiale în temeiul împuternicirilor stabilite printr-un statut sau prin legi emise în baza unui statut; 4) militarul, cu excepția acelor cazuri când se aplică prevederile Capitolului douăzeci și șase „Infracțiuni contra îndatoririlor oficiale și împuternicirilor publice” din prezentul Cod; 5) orice persoană căreia un stat străin i-a acordat calitatea de persoană oficială, care îndeplinește condițiile prevăzute la pct.1), 2) sau 3) din prezentul alineat; 6) orice persoană căreia o organizație internațională, al cărei membru este Republica Slovenia, i-a acordat calitatea de persoană oficială și care îndeplinește condițiile prevăzute la pct.1), 2) sau 3) din prezentul alineat; 7) orice persoană care deține funcția de judecător, procuror sau de alt funcționar într-o reprezentanță a unei instanțe de judecată internațională, a cărei competență este recunoscută de Republica Slovenia”.

Într-un alt context, în *Codul penal al Serbiei* [3] (în continuare – CP Se) răspunderea pentru traficul de influență este prevăzută în Capitolul treizeci și trei „Infrațiuni contra îndatoririlor oficiale”. La concret, art.366 „Medierea ilicită” din Codul penal al Serbiei conține următoarele prevederi: oricine acceptă o recompensă sau alte avantaje, folosindu-și poziția oficială sau socială ori influența pe care o are, în scopul îndeplinirii sau neîndeplinirii unor acțiuni oficiale, se pedepsește cu închisoare de la trei luni la trei ani (alin.(1)); oricine promite, oferă sau dă o recompensă ori alte avantaje altuia pentru a interveni prin utilizarea poziției sale oficiale sau sociale ori a influenței sale, în scopul îndeplinirii sau neîndeplinirii unor acțiuni oficiale, se pedepsește cu închisoare de la șase luni la cinci ani (alin.(2)); oricine, abuzând de poziția sa oficială sau socială ori de influența pe care o are, mijlocește îndeplinirea unor acțiuni oficiale care nu ar trebui să fie efectuate ori neîndeplinirea unor acțiuni oficiale care ar trebui să fie efectuate, se pedepsește cu închisoare de la șase luni la cinci ani (alin.(3)); oricine promite, oferă sau dă o recompensă sau alte avantaje altuia pentru a interveni prin utilizarea poziției sale oficiale sau sociale ori a influenței sale, în vederea mijlocirii îndeplinirii unor acțiuni oficiale care nu ar trebui să fie efectuate ori a neîndeplinirii unor acțiuni oficiale care ar trebui să fie efectuate, se pedepsește cu închisoare de la trei luni la cinci ani (alin.(4)); dacă recompensa sau avantajul a fost primit pentru exercitarea influenței menționate la alineatul (3) al acestui articol, autorul infracțiunii se pedepsește cu închisoare de la unu la opt ani (alin.(5)); un oficial străin care comite infracțiunile specificate la alineatele (1)-(4) din prezentul articol se pedepsește cu pedeapsa prevăzută pentru respectiva infracțiune (alin.(6)); recompensa și câștigul material urmează a fi confiscate (alin.(7)).

Comparând aceste reglementări din legea penală a Serbiei cu cele din art.326 CP RM, relevăm următoarele diferențe specifice:

1) art.326 CP RM este alcătuit din patru alineate, pe când art.366 CP Se este alcătuit din șapte alineate;

2) la alin.(2) și (3) art.326 CP RM sunt consemnate circumstanțele agravante comune atât pentru infracțiunea de trafic de influență (alin.(1) art.326 CP RM), cât și pentru infracțiunea de cumpărare de influență (alin.(1¹) art.326 CP RM). În opoziție, la alin.(3) și (5) art.366 CP Se sunt prevăzute circumstanțele agravante atașabile numai infracțiunii de trafic de influență (alin.(1) art.366 CP Se). În același timp, la alin.(4) art.366 CP Se este consemnată circumstanța agravantă atașabilă numai infracțiunii de cumpărare de influență (alin.(2) art.366 CP Se);

3) legii penale autohtone nu-i este cunoscută dispoziția de genul celei de la alin.(7) art.366 CP Se, conform căreia recompensa și câștigul material urmează a fi confiscate. Totodată, legii penale sârbe nu-i este cunoscută prevederea de calibrul celei de la alin.(4) art.326 CP RM, potrivit căreia persoana care a promis, a oferit sau a dat bani, titluri de valoare, servicii, privilegii, alte bunuri sau avantaje este liberată de răspundere penală, dacă ele i-au fost extorcate sau dacă persoana s-a autodenunțat neștiind că organele de urmărire penală sunt la curent cu infracțiunea pe care a săvârșit-o;

4) fapta prejudiciabilă specificată la alin.(1) art.326 CP RM presupune trei modalități normative cu caracter alternativ: pretinderea; acceptarea; primirea. În contrast, fapta prejudiciabilă prevăzută la alin.(1) art.366 CP Se cunoaște o singură modalitate normativă, și anume: cea de acceptare;

5) în cazul infracțiunilor specificate la art.366 CP Se, obiectul material sau imaterial este desemnat prin formularea „recompensă sau alte avantaje”. În opoziție, obiectul material sau imaterial al infracțiunilor prevăzute la art.326 CP RM îl desemnează sintagma „bani, titluri de valoare, servicii, privilegii, alte bunuri sau avantaje”;

6) în contextul infracțiunilor specificate la art.366 CP Se, traficantul de influență utilizează (folosește; abuzează de) poziția sa oficială sau socială ori de influența pe care o are. În ipoteza infracțiunilor prevăzute la art.326 CP RM, făptuitorul își exercită influența asupra unui factor de decizie;

7) în art.366 CP Se nu se precizează expres cine este persoana în raport cu care traficantul de influență utilizează (folosește; abuzează de) poziția sa oficială sau socială ori de influența pe care o are. Doar pe calea interpretării sistemice putem deduce că această persoană este un oficial³;

³ În Capitolul doisprezece din Codul penal al Serbiei – „Interpretarea înțelesului termenilor utilizați în acest Cod”, la alin.(3) art.112 se menționează: „Un oficial este: 1) o persoană care-și îndeplinește îndatoririle oficiale în cadrul unei autorități publice centrale; 2) o persoană aleasă, numită sau desemnată într-o autoritate publică centrală ori autoritate publică locală sau o persoană care permanent sau provizoriu își îndeplinește îndatoririle oficiale în cadrul unor astfel de autorități ori care are un birou sub auspiciul unor astfel de autorități; 3) o persoană căreia, într-o instituție, întreprindere sau altă asemenea entitate, i se atribuie competența de reprezentare a autorității publice și care emite decizii cu privire la drepturile, obligațiile și interesele persoanelor fizice sau juridice ori cu privire la interesele publice; 4) un funcționar îndeplinind însărcinări speciale; 5) un membru al Forțelor Armate, cu excepția cazurilor când se aplică dispozițiile din Capitolul treizeci și trei „Infrațiuni contra îndatoririlor oficiale” din prezentul Cod”.

8) în art.326 CP RM lipsește o dispoziție similară cu cea de la alin.(6) art.366 CP Se, caz în care oficialul străin⁴ este subiectul infracțiunilor de trafic de influență sau de cumpărare de influență;

9) în articolele confruntate, scopul infracțiunii este caracterizat nuanțat: „pentru a-l face să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite” (art.326 CP RM); „scopul îndeplinirii sau neîndeplinirii unor acțiuni oficiale” (alin.(1) și (2) art.366 CP Se); „în vederea mijlocirii îndeplinirii unor acțiuni oficiale care nu ar trebui să fie efectuate ori a neîndeplinirii unor acțiuni oficiale care ar trebui să fie efectuate” (alin.(3) și (4) art.366 CP Se);

10) dispoziției art.326 CP RM nu-i este cunoscută abordarea diferențiată pe care o putem observa în alin.(3) și (5) art.366 CP Se: la alineatul (3) este stabilită răspunderea acelei persoane care, în lipsa unei remunerații ilicite, abuzând de poziția sa oficială sau socială ori de influența pe care o are, mijlocește îndeplinirea unor acțiuni oficiale care nu ar trebui să fie efectuate ori neîndeplinirea unor acțiuni oficiale care ar trebui să fie efectuate; conform alineatului (5), răspunderea se agravează dacă recompensa sau avantajul a fost primit pentru exercitarea influenței menționate la alin.(3) art.366 CP Se.

Luând în considerație această ultimă diferență specifică, care amintește de abordarea diferențiată pe care am remarcat-o în legătură cu alin.(2) și (3) art.269 CP Sl (abordare examinată *supra*), reiterăm recomandarea *de lege ferenda* privind completarea dispoziției de la alin.(1) art.326 CP RM, astfel încât după cuvintele „sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale” să fie introdusă sintagma „ori să îndeplinească sau nu o acțiune contrar obligațiilor de serviciu”.

În continuare, investigării vor fi supuse unele reglementări privitoare la traficul de influență din legea penală muntenegreană. Ne referim la reglementările din *Codul penal al Muntenegrului* [4] (în continuare – CP Mn), Capitolul treizeci și patru „Infracțiuni contra îndatoririlor oficiale”, art.422 „Medierea ilicită”. În acest articol se prevede: orice persoană care acceptă o recompensă sau orice alt beneficiu în vederea folosirii poziției sale oficiale sau sociale, pentru a interveni ca o acțiune oficială să fie sau să nu fie efectuată, se pedepsește cu închisoare de la trei luni la trei ani (alin.(1)); orice persoană care, prin utilizarea poziției sale oficiale sau sociale ori a influenței pe care o are, mijlocește îndeplinirea unei acțiuni oficiale care nu ar trebui să fie efectuată ori neîndeplinirea unei acțiuni oficiale care ar trebui să fie efectuată, se pedepsește cu închisoare de la șase luni la cinci ani (alin.(2)); dacă recompensa sau orice alt beneficiu a fost primit pentru exercitarea influenței prevăzute la alineatul (2) al acestui articol, autorul va fi pedepsit cu închisoare de la unu la opt ani (alin.(3)); recompensa și câștigul material ilicit vor fi confiscate (alin.(4)).

Astfel, observăm că art.422 CP Mn îmbină caracteristici atât ale dispozițiilor art.269 CP Sl, cât și ale art.366 CP Se.

La concret, în art.422 CP Mn, ca și în art.269 CP Sl, se incriminează expres fapta de trafic de influență, nu și fapta de cumpărare de influență. Aceasta diferențiază art.422 CP Mn de art.366 CP Se, dar și de art.326 CP RM.

În același timp, în art.422 CP Mn și în art.366 CP Se sunt descrise asemănător: obiectul material sau imaterial al infracțiunii; modalitățile normative ale faptei prejudiciabile; scopul infracțiunii. La fel, este cazul de menționat că în Partea Generală a Codului penal al Muntenegrului, ca și în Partea Generală a Codului penal al Serbiei, sunt definite distinct noțiunile vizând funcționarii naționali și funcționarii internaționali. Astfel, în Capitolul treisprezece „Definițiile termenilor” din Codul penal al Muntenegrului, la alin.(3) art.142 se explică: „Persoane care au o calitate oficială se consideră: 1) persoana care-și îndeplinește atribuțiile oficiale în cadrul unor autorități ale statului; 2) persoana aleasă, numită sau desemnată într-o autoritate centrală a statului ori într-o autoritate publică locală sau persoana care permanent ori provizoriu își îndeplinește atribuțiile oficiale de bază sau funcția oficială în cadrul acestor autorități; 3) persoana care, într-o organizație, instituție, întreprindere/companie sau entitate de altă natură, reprezintă puterea publică și care ia decizii cu privire la drepturile, obligațiile și interesele persoanelor fizice sau juridice ori cu privire la interesele publice; 4) persoana îndeplinind însărcinări speciale în interesul statului; 5) militarul, cu excepția cazurilor când se aplică dispozițiile din Capitolul treizeci și patru „Infracțiuni contra îndatoririlor oficiale” din prezentul Cod”. Totodată, la

⁴ Conform alin.(4) art.112 CP Se, un oficial străin este o persoană care este membru al autorității legislative, executive sau judecătorești a unui stat străin, ori un funcționar public sau un funcționar al unei organizații internaționale ori al unor organisme din cadrul acestora, sau un judecător ori un alt funcționar al unui tribunal internațional.

alin.(4) art.142 CP Mn se stabilește că drept persoană străină care acționează în calitate oficială se consideră persoana care este un membru al unei autorități legislative, executive sau judecătorești a unui stat străin, ori un funcționar public sau un funcționar al unei organizații internaționale sau al organismelor din cadrul acesteia, ori un judecător sau un alt oficial din cadrul unei instanțe judecătorești internaționale.

Având în vedere aceste multiple similitudini dintre art.422 CP Mn și art.366 CP Se, considerăm admisibilă omiterea identificării deosebirilor dintre reglementările referitoare la traficul de influență, care se conțin în Codul penal al Republicii Moldova și în Codul penal al Muntenegrului. Menționăm doar că, în alin.(2) și (3) art.422 CP Mn, legiuitorul muntenegrean, asemenea legiuitorului sloven și celui sârb, abordează într-un mod diferențiat răspunderea pentru mijlocirea îndeplinirii unei acțiuni oficiale care nu ar trebui să fie efectuată ori a neîndeplinirii unei acțiuni oficiale care ar trebui să fie efectuată, în funcție de lipsa sau prezența remunerării ilicite a făptuitorului. Aceasta confirmă încă o dată oportunitatea completării dispoziției de la alin.(1) art.326 CP RM, astfel încât după cuvintele „sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale” să fie introdusă sintagma „ori să îndeplinească sau nu o acțiune contrar obligațiilor de serviciu”.

Într-o altă ordine de idei, vom supune cercetării normele penale privind traficul de influență din legea penală macedoniană. În *Codul penal al Macedoniei* [5] (în continuare – CP Mc), în Capitolul 30 „Infrațiuni contra îndatoririlor oficiale”, la art.359 „Medierea ilicită”, se prevede: persoana care primește o recompensă sau un alt beneficiu prin folosirea poziției sale oficiale sau sociale ori a influenței pe care o are, în scopul de a media îndeplinirea sau neîndeplinirea unei acțiuni oficiale, se pedepsește cu amendă sau cu închisoare de până la trei ani (alin.(1)); persoana care, prin folosirea poziției sale oficiale sau sociale ori a influenței pe care o are, mediază îndeplinirea unei acțiuni oficiale care nu ar trebui să fie efectuată ori neîndeplinirea unei acțiuni oficiale care ar trebui să fie efectuată, se pedepsește cu închisoare de la șase luni la cinci ani (alin.(2)); în cazul infracțiunii prevăzute la alineatul (2), care a fost săvârșită în legătură cu inițierea sau desfășurarea unui proces penal față de o anumită persoană, pedeapsa este închisoarea de la unu la cinci ani (alin.(3)); persoana care, folosindu-se de poziția sa oficială sau de altă natură, de reputația sa generală sau de influența pe care o are, în schimbul unei recompense sau al unui alt beneficiu material, mediază ca o persoană cu funcție de răspundere, o persoană cu funcție de răspundere din cadrul unei persoane juridice străine care-și desfășoară activitatea în Republica Macedonia, sau o persoană care efectuează acțiuni de interes public, să îndeplinească acțiuni ce contravin îndatoririlor ei ori ale persoanei juridice străine ori să nu îndeplinească acțiuni ce corespund îndatoririlor ei ori ale persoanei juridice străine, se pedepsește cu amendă sau închisoare de până la un an (alin.(4)); dacă fapta specificată la alineatul (4) se soldează cu obținerea unor mari profituri sau cu daune mari în detrimentul unei alte persoane fizice sau juridice autohtone ori străine, autorul se pedepsește cu închisoare de la trei luni la trei ani (alin.(5)); în cazul în care recompensa sau alt avantaj a fost primit pentru medierea prevăzută la alineatele (2) și (3), făptuitorul se pedepsește cu închisoare de la unu la zece ani (alin.(6)); în cazul în care infracțiunile prevăzute în acest articol sunt săvârșite de o persoană juridică, aceasta se pedepsește cu o amendă (alin.(7)).

Deși prezintă anumite tangențe cu reglementările corespondente din legislațiile statelor ex-iugoslave analizate până acum, art.359 CP Mc comportă și suficiente trăsături individualizante. Aceasta ne îndeamnă să identificăm notele caracteristice care disting modul de reglementare a traficului de influență în legea penală macedoniană de modul de reglementare a traficului de influență în legea penală autohtonă:

1) art.359 CP Mc este alcătuit din șapte alineate, și nu din patru ca art.326 CP RM;

2) spre deosebire de art.326 CP RM, art.359 CP Mc nu incriminează distinct fapta de cumpărare de influență;

3) conform alin.(5) art.359 CP Mc, răspunderea se agravează dacă fapta specificată la alin.(4) art.359 CP Mc se soldează cu obținerea unor mari profituri sau cu daune mari în detrimentul unei alte persoane fizice sau juridice autohtone ori străine. Doar cu mari rezerve se poate susține că această circumstanță agravantă comportă similarități cu circumstanțele agravante din legea penală autohtonă: „săvârșite cu primirea de bunuri sau avantaje în proporții mari” (lit.c) alin.(2) art.326 CP RM); „cu primirea de bunuri sau avantaje în proporții deosebit de mari” (lit.a) alin.(3) art.326 CP RM). Însă, în general, circumstanțele agravante prevăzute la alin.(2) și (3) art.326 CP RM nu sunt cunoscute legii penale macedoniene;

4) în art.359 CP Mc lipsește dispoziția de talia celei de la alin.(4) art.326 CP RM: „Persoana care a promis, a oferit sau a dat bunuri ori servicii enumerate la alin.(1) este liberată de răspundere penală dacă ele i-au fost extorcate sau dacă persoana s-a autodenunțat neștiind că organele de urmărire penală sunt la curent cu infracțiunea pe care a săvârșit-o”;

5) legii penale autohtone nu-i este cunoscută circumstanța agravantă consemnată la alin.(3) art.359 CP Mc. Potrivit acestei norme, în cazul infracțiunii prevăzute la alin.(2) art.359 CP Mc, răspunderea se agravează dacă infracțiunea a fost săvârșită în legătură cu inițierea sau cu desfășurarea unui proces penal față de o anumită persoană;

6) fapta prejudiciabilă specificată la alin.(1) art.326 CP RM presupune trei modalități normative cu caracter alternativ: pretinderea; acceptarea; primirea. În opoziție, fapta prejudiciabilă prevăzută la alin.(1) art.359 CP Mc cunoaște o singură modalitate normativă, și anume: cea de primire;

7) în cazul infracțiunilor specificate la 359 CP Mc, obiectul material sau imaterial este desemnat prin cuvintele „o recompensă sau un alt beneficiu”. În opoziție, obiectul material sau imaterial al infracțiunilor prevăzute la art.326 CP RM îl desemnează expresia „bani, titluri de valoare, servicii, privilegii, alte bunuri sau avantaje”;

8) la alin.(1)-(3) art.366 CP Se nu se precizează expres cine este persoana în raport cu care traficantul de influență își folosește poziția sa oficială sau socială ori influența pe care o are. Doar pe calea interpretării sistematice putem deduce că această persoană este o persoană oficială⁵. În același timp, în cazul faptei prevăzute la alin.(4) art.366 CP Mc, se intervine nu pe lângă o persoană oficială oarecare, dar pe lângă o persoană cu funcție de răspundere, o persoană cu funcție de răspundere din cadrul unei persoane juridice străine⁶ care își desfășoară activitatea în Republica Macedonia sau pe lângă o persoană care efectuează acțiuni de interes public⁷;

9) mai observăm că cel care săvârșește infracțiunea prevăzută la alin.(4) art.366 CP Mc recurge la poziția sa oficială sau de altă natură, la reputația sa generală sau la influența pe care o are. În celelalte cazuri, în art.366 CP Mc se menționează că făptuitorul își folosește poziția sa oficială sau socială ori influența pe care o are. În contrast, în contextul infracțiunilor specificate la art.326 CP RM, în toate cazurile făptuitorul are influență sau susține că are influență asupra unui factor de decizie;

10) conform alin.(7) art.366 CP Mc, persoana juridică poate fi subiect al infracțiunii de trafic de influență. Din art.326 CP RM se desprinde că numai în ipoteza infracțiunii de cumpărare de influență în formă neagravată subiect poate fi persoana juridică (cu excepția autorității publice). În toate celelalte situații consemnate în art.326 CP RM persoana juridică nu poate fi subiect al infracțiunii.

Reieșind din cele menționate mai sus, inspirându-ne din dispoziția alin.(4) art.366 CP Mc, considerăm oportună operarea unor amendamente în textul art.326 CP RM: din dispozițiile de la alin.(1) și (2) art.326 CP RM să fie excluse sintagmele „persoane cu funcție de demnitate publică,” și „funcționar internațional,”; în alin.(2) art.326 CP RM să fie inclusă litera e) având următorul conținut: „săvârșite în privința unei persoane cu funcție de demnitate publică sau a unui funcționar internațional”.

În acest fel, legiuitorul moldovean ar demonstra consecvența pe care a demonstrat-o, de exemplu, în art.324, 325, 327, 328 și 332 CP RM. Or, în aceste articole din Capitolul XV „Infracțiuni contra bunei des-

⁵ În Capitolul 13 din Codul penal al Macedoniei – „Înțelesul unor concepte utilizate în prezentul Cod”, la alin.(4) art.122 se arată: „Persoană oficială se consideră: a) Președintele Republicii Macedonia; ambasadorii și alți reprezentanți ai Republicii Macedonia în străinătate; alte persoane numite de către Președintele Republicii Macedonia; persoanele alese sau numite de către Parlamentul Republicii Macedonia în Guvernul Republicii Macedonia, în administrația de stat centrală, în instanțele judecătorești, în Ministerul Public, în Consiliul Judiciar al Republicii Macedonia, în Consiliul procurorilor publici al Republicii Macedonia, în alte organisme și organizații profesionale, administrative sau care desfășoară alte activități, în unitățile autonome locale; persoanele care permanent sau provizoriu îndeplinesc însărcinări oficiale în cadrul acestor organisme sau organizații; b) funcționarul public care efectuează activitatea de expert, activitatea normativ-legislativă, executivă, administrativă sau de supraveghere, în conformitate cu Constituția și alte legi; c) altă persoană autorizată să efectueze acte de autoritate publică; d) persoana care exercită anumite funcții oficiale, în baza autorizației conferite prin lege sau prin alte reglementări adoptate în baza legii; e) militarul, cu excepția cazurilor când se aplică prevederile Capitolului 30 „Infracțiuni contra îndatoririlor oficiale” din prezentul Cod; f) reprezentantul în Republica Macedonia al unui stat străin sau al unei organizații internaționale”.

Conform alin.(5) art.122 CP Mc, persoană oficială străină se consideră persoana care – într-un stat străin, într-o organizație internațională sau instituție internațională – desfășoară unele activități sau are obligațiile specificate la lit.a)-e) alin.(4) art.122 CP Mc.

⁶ În corespundere cu alin.(6) art.122 CP Mc, prin „persoană juridică” se înțelege: Republica Macedonia; unitățile administrativ-teritoriale locale; partidele politice; întreprinderile publice; companiile, instituțiile sau alte asociații; fondurile, organizațiile financiare ori alte organizații prevăzute de lege, care sunt înregistrate ca persoane juridice; alte comunități și organizații recunoscute ca având personalitate juridică. O persoană juridică străină este: întreprinderea publică, instituția, fondul, banca, societatea sau orice altă formă de organizare, care, în conformitate cu legislația economică a unui stat străin, desfășoară activitate financiară, bancară, de comerț, de prestare de servicii sau alte asemenea activități, și care are un sediu într-un alt stat sau care are o sucursală în Republica Macedonia, sau care a fost înființată ca asociație internațională, fond internațional, bancă internațională sau instituție internațională.

⁷ În acord cu alin.(9) art.122 CP Mc, persoană care efectuează acțiuni de interes public trebuie considerată acea persoană care îndeplinește funcțiile, atribuțiile sau activitățile de interes public ori de interes general, cum ar fi: profesor; tutore; medic; asistent social; jurnalist; notar; avocat; orice altă persoană care activează independent sau în cadrul unei persoane juridice care desfășoară activități de interes public ori de interes general, în conformitate cu legea.

fășurări a activității în sfera publică” al Părții Speciale a Codului penal al Republicii Moldova calitatea de persoană cu funcție de demnitate publică și/sau de funcționar internațional – pe care o are subiectul infracțiunii sau persoana în a cărei privință este săvârșită infracțiunea – are conotații în planul agravării răspunderii penale. În mod similar, în art.326 CP RM ar trebui să se facă o decalare a noțiunilor „persoană publică” și „persoană publică străină”, pe de o parte, de noțiunile „persoană cu funcție de demnitate publică” și „funcționar internațional”, pe de altă parte. Este evident că fapta prezintă un grad mai pronunțat de pericol social atunci când este săvârșită în privința unei persoane cu funcție de demnitate publică sau a unui funcționar internațional, decât atunci când este comisă în privința unei persoane publice sau a unei persoane publice străine. Pentru a ne convinge de aceasta este suficient să analizăm comparativ definițiile noțiunilor „persoană publică” și „persoană cu funcție de demnitate publică” formulate în art.123 CP RM, precum și definițiile noțiunilor „persoană publică străină” și „funcționar internațional” formulate în art.123¹ CP RM.

În altă ordine de idei, în **Codul penal al Bosniei și Herțegovina** [6] (în continuare – CP BH), corespondent cu art.326 CP RM este art.219 „Medierea ilicită” din Capitolul XIX „Infracțiuni de corupție și infracțiuni contra îndatoririlor oficiale sau a altor îndatoriri care implică responsabilitate”. La concret, art.219 CP BH stabilește: oricine acceptă o recompensă sau orice alt beneficiu pentru a media ca o acțiune oficială să fie sau să nu fie efectuată, profitând de poziția sa oficială sau de influența sa în instituțiile din Bosnia și Herțegovina, se pedepsește cu amendă sau cu închisoare de maximum trei ani (alin.(1)); cel care, profitând de poziția sa oficială sau de influența sa în instituțiile din Bosnia și Herțegovina, mediază îndeplinirea unei acțiuni oficiale care nu ar trebui să fie efectuată ori neîndeplinirea unei acțiuni oficiale care ar trebui să fie efectuată, se pedepsește cu închisoare pe un termen între șase luni și cinci ani (alin.(2)); dacă recompensa sau orice alt beneficiu au fost primite în schimbul medierii menționate la alineatul (2) al acestui articol, făptuitorul se pedepsește cu închisoare pe un termen între unu și zece ani (alin.(3)).

Deosebiri dintre art.219 CP BH și art.326 CP RM constau în următoarele:

1) spre deosebire de art.326 CP RM, art.219 CP BH nu prevede răspunderea pentru fapta de cumpărare de influență;

2) în conformitate cu art.219 CP BH, făptuitorul acceptă de la cumpărătorul de influență o recompensă sau orice alt beneficiu. În opoziție, conform alin.(1) art.326 CP RM, făptuitorul pretinde, acceptă sau primește – de la cumpărătorul de influență – bani, titluri de valoare, servicii, privilegiu, alte bunuri sau avantaje;

3) în art.219 CP BH se concretizează modul în care făptuitorul își exercită influența „profitând de poziția sa oficială sau de influența sa în instituțiile din Bosnia și Herțegovina”. În art.326 CP RM legiuitorul moldovean nu recurge la o asemenea concretizare;

4) în acord cu alin.(1) art.326 CP RM, factorul de decizie asupra căruia făptuitorul are influență sau susține că are influență este o persoană publică, o persoană cu funcție de demnitate publică, o persoană publică străină sau un funcționar internațional. În opoziție, în art.219 CP BH nu este expres nominalizată persoana asupra căreia făptuitorul își exercită influența. Interpretarea sistemică ne ajută să ajungem la concluzia că această persoană este o persoană oficială⁸;

5) în art.219 CP BH lipsesc alineate asemănătoare cu alin.(2) și (3) art.326 CP RM, în care sunt specificate circumstanțele agravante ale traficului de influență și ale cumpărării de influență: „săvârșite de două sau mai multe persoane”; „săvârșite cu primirea de bunuri sau avantaje în proporții mari”; „urmate de influența promisă sau de obținerea rezultatului urmărit”; „cu primirea de bunuri sau avantaje în proporții deosebit de mari”; „în interesul unui grup criminal organizat sau al unei organizații criminale”;

⁸ În Capitolul I din Codul penal al Bosniei și Herțegovina – „Înțelesul termenilor utilizați în acest Cod”, la alin.(3) art.1 se explică: „Persoană oficială înseamnă: persoana aleasă sau numită într-o autoritate legislativă, executivă sau judecătorească în Bosnia și Herțegovina ori în alte instituții guvernamentale sau administrative, ori în cadrul unor servicii care îndeplinesc anumite atribuții administrative, de experți sau de altă natură; persoana care permanent sau provizoriu execută însărcinări oficiale în organele administrative sau în instituțiile menționate; persoana autorizată cu executarea atribuțiilor autorității publice într-o întreprindere sau într-o altă persoană juridică; altă persoană care-și îndeplinește sarcinile oficiale prevăzute de lege sau de alte reglementări bazate pe lege”.

Potrivit alin.(13) art.1 CP BH, întreprindere înseamnă corporație, companie, firmă, parteneriat, precum și orice altă formă de organizare înregistrată pentru efectuarea activităților economice.

În acord cu alin.(12) art.1 CP BH, persoană juridică este: Federația Bosnia și Herțegovina; Republica Srpska; districtul Brčko din Bosnia și Herțegovina; cantonul; orașul; municipiul; comunitatea locală; orice formă de organizare a unei întreprinderi și a tuturor formelor de cooperare între întreprinderi, instituții de creditare, instituții bancare sau de asigurare, precum și alte instituții financiare, fonduri, organizații politice și asociații ale cetățenilor sau alte asociații care pot obține fonduri, recunoscute ca persoane juridice. Conform alin.(7) art.1 CP BH, persoană oficială străină înseamnă: membrul unui corp legislativ, executiv, administrativ sau judiciar al unui stat străin; persoană publică oficială a unei organizații internaționale sau a organelor sale; judecătorul sau altă persoană oficială a unei instanțe internaționale, care-și exercită jurisdicția în Bosnia și Herțegovina.

6) în articolele confruntate este descris într-un mod diferit obiectul material sau imaterial al infracțiunii de trafic de influență: „bani, titluri de valoare, servicii, privilegii, alte bunuri sau avantaje” (alin.(1) art.326 CP RM); „recompensă sau orice alt beneficiu” (art.219 CP BH);

7) în articolele confruntate, scopul infracțiunii de trafic de influență este descris nuanțat: „pentru a-l face să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite” (alin.(1) art.326 CP RM); „pentru a media ca o acțiune oficială să fie sau să nu fie efectuată” (alin.(1) art.219 CP BH); „pentru a media îndeplinirea unei acțiuni oficiale care nu ar trebui să fie efectuată ori neîndeplinirea unei acțiuni oficiale care ar trebui să fie efectuată” (alin.(2) art.219 CP BH);

8) dispoziției de la art.326 CP RM nu-i este cunoscută abordarea diferențiată pe care o remarcăm în alin.(2) și (3) art.219 CP BH: la alineatul (2) este stabilită răspunderea acelei persoane care, în lipsa unei remunerații ilicite, profitând de poziția sa oficială sau de influența sa în instituțiile din Bosnia și Herțegovina, mediază îndeplinirea unei acțiuni oficiale care nu ar trebui să fie efectuată ori neîndeplinirea unei acțiuni oficiale care ar trebui să fie efectuată; potrivit alineatului (3), răspunderea se agravează dacă recompensa sau orice alt beneficiu a fost primit în schimbul medierii menționate la alin.(2) art.219 CP BH.

Ultima deosebire relevantă este un argument în plus în sprijinul propunerii de completare a dispoziției de la alin.(1) art.326 CP RM, astfel încât după cuvintele „sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale” să fie introdusă sintagma „ori să îndeplinească sau nu o acțiune contrar obligațiilor de serviciu”.

În altă privință, atrage atenția reglementarea răspunderii penale pentru traficul de influență în legea penală croată. În *Codul penal al Croației* [7] (în continuare – CP Cr), în Capitolul douăzeci și cinci „Infracțiuni contra îndatoririlor publice”, în art.343 „Intercesiunea ilicită”, se conțin reglementări care comportă similitudini cu cele de la art.326 CP RM.

Astfel, la alin.(1) art.343 CP Cr se prevede răspunderea celui care solicită sau primește un dar sau orice alt câștig, ori care primește o ofertă sau acceptă o promisiune de a primi un dar sau orice alt câștig pentru sine ori pentru o altă persoană fizică sau juridică, astfel încât să intervină – profitând de poziția sa oficială sau socială ori de influența pe care o are – în vederea îndeplinirii unei acțiuni oficiale sau a unei acțiuni de altă natură care nu ar trebui să fie efectuată ori a neîndeplinirii unei acțiuni oficiale sau a unei acțiuni de altă natură care ar trebui să fie efectuată.

În raport cu alin.(1) art.326 CP RM, această dispoziție incriminatoare prezintă următoarele particularități:

1) fapta prejudiciabilă specificată la alin.(1) art.326 CP RM presupune următoarele modalități normative cu caracter alternativ: pretinderea; acceptarea; primirea. În contrast, fapta prejudiciabilă prevăzută la alin.(1) art.343 CP Cr cunoaște următoarele modalități normative: solicitarea; primirea; acceptarea;

2) în cazul infracțiunii specificate la alin.(1) art.343 CP Cr, obiectul material sau imaterial este desemnat prin formulările „un dar sau orice alt câștig”, „o ofertă sau o promisiune de a primi un dar sau orice alt câștig”. În contrast, obiectul material sau imaterial al infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.326 CP RM îl desemnează sintagma „bani, titluri de valoare, servicii, privilegii, alte bunuri sau avantaje”;

3) în contextul infracțiunii specificate la alin.(1) art.343 CP Cr, făptuitorul profită de poziția sa oficială sau socială ori de influența pe care o are. În ipoteza infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.326 CP RM, făptuitorul își exercită influența asupra unui factor de decizie;

4) în alin.(1) art.343 CP Cr nu se precizează expres cine este persoana în raport cu care făptuitorul profită de poziția sa oficială sau socială ori de influența pe care o are. Doar pe calea interpretării sistemice putem deduce că această persoană este o persoană oficială⁹;

⁹ În Capitolul nouă din Codul penal al Croației – „Înțelesul termenilor utilizați în acest Cod”, la alin.(3) art.89 se prevede: „Persoană oficială este: funcționarul ales sau desemnat de un organ reprezentativ; funcționarul public sau persoana aflată în exercițiul funcțiilor oficiale în cadrul organelor administrației de stat, administrației locale, organelor de autogovernare sau de administrare, al unității de autogovernare locală, al sistemului judiciar, al Curții Constituționale a Republicii Croația, al Procuraturii, al Biroului Ombudsmanului, al Oficiului Ombudsmanului pentru Copii, al Cancelariei Președintelui Republicii Croația; funcționarul ales sau desemnat de un organism, un birou sau o agenție de experți, de Guvernul Republicii Croația sau de Parlamentul Republicii Croația; oficialul judiciar; judecătorul Curții Constituționale a Republicii Croația; Procurorul de stat al Republicii Croația și adjuncții săi; Ombudsmanul Republicii Croația și adjuncții săi; Ombudsmanul pentru Copii și adjuncții săi; notarul public. De asemenea, persoană oficială este: judecătorul străin; arbitrul intern; arbitrul străin; funcționarul public străin; reprezentantul sau oficialul unui organ reprezentativ străin; funcționarul unei organizații internaționale al cărei membru este Republica Croația; reprezentantul sau oficialul unui alt for internațional al cărei membru este Republica Croația; judecătorul sau oficialul unei instanțe judecătorești internaționale a cărei competență judiciară Republica Croația a recunoscut-o.

Astfel, este clar că persoană oficială este cea care este abilitată să îndeplinească o acțiune oficială. Însă, nu este clar cine este persoana abilitată să îndeplinească o acțiune de altă natură decât cea oficială.

5) în normele confruntate, scopul infracțiunii este descris într-o manieră diferită: „pentru a-l face să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite” (alin.(1) art.326 CP RM); „în vederea îndeplinirii unei acțiuni oficiale care nu ar trebui să fie efectuată ori a neîndeplinirii unei acțiuni oficiale care ar trebui să fie efectuată” (alin.(1) art.343 CP Cr);

6) este diferit gradul de concretizare a calității altei persoane (altei decât făptuitorul) în al cărei interes făptuitorul intervine: „pentru o altă persoană” (alin.(1) art.326 CP RM); „pentru o altă persoană fizică sau juridică” (alin.(1) art.343 CP Cr).

Într-un alt context, la alin.(2) art.343 CP Cr se stabilește că pedeapsa prevăzută la alin.(1) art.343 CP Cr (adică, închisoarea de la șase luni la trei ani) va fi aplicată celui care, abuzând de poziția sa oficială sau socială ori de influența pe care o are, mediază să fie îndeplinită o acțiune oficială sau o acțiune de altă natură care nu ar trebui să fie efectuată ori să nu fie îndeplinită o acțiune oficială sau o acțiune de altă natură care ar trebui să fie efectuată. În comparație cu alin.(1) art.343 CP Cr, alin.(2) art.343 CP Cr nu prevede condiția că făptuitorul solicită sau primește un dar sau orice alt câștig, ori primește o ofertă sau o promisiune de a primi un dar sau orice alt câștig pentru sine ori pentru o altă persoană fizică sau juridică. În același timp, spre deosebire de alin.(1) art.343 CP Cr, alin.(2) art.343 CP Cr stabilește că făptuitorul abuzează (nu profită) de poziția sa oficială sau socială ori de influența pe care o are.

Cât privește art.326 CP RM, acesta nu conține prevederi de genul celei de la alin.(2) art.343 CP Cr.

În altă privință, conform alin.(3) art.343 CP Cr, în cazul în care, pentru medierea prevăzută la alin.(2) art.343 CP Cr, autorul a primit un dar sau un alt câștig, ori în cazul în care acesta a primit o ofertă sau a acceptat promisiunea de a primi un dar sau un alt câștig, pentru sine sau pentru o altă persoană fizică sau juridică, dacă lipsesc semnele unei alte infracțiuni mai grave, făptuitorul este pedepsit cu închisoare de la unu la cinci ani. Altfel spus, varianta de infracțiune de la alin.(3) art.343 CP Cr constituie o variantă agravată pentru infracțiunea specificată la alin.(2) art.343 CP Cr. O variantă agravată similară lipsește în art.326 CP RM.

La alin.(4) art.343 CP Cr se prevede răspunderea pentru infracțiunea de cumpărare de influență: „Oricine oferă, promite sau dă un dar sau un alt câștig unei alte persoane, pentru aceasta sau pentru o altă persoană fizică sau juridică, abuzând de poziția sa oficială sau socială ori de influența pe care o are, mediind ca să fie îndeplinită o acțiune oficială sau o acțiune de altă natură care nu ar trebui să fie efectuată ori ca să nu fie îndeplinită o acțiune oficială sau o acțiune de altă natură care ar trebui să fie efectuată, se pedepsește cu închisoare de la șase luni la trei ani”.

În comparație cu dispoziția de la alin.(1¹) art.326 CP RM, această dispoziție incriminatoare prezintă următoarele trăsături particularizante:

1) în cazul infracțiunii prevăzute la alin.(4) art.343 CP Cr, obiectul material sau imaterial este desemnat prin construcția „un dar sau orice alt câștig”. În opoziție, obiectul material sau imaterial al infracțiunii prevăzute la alin.(1¹) art.326 CP RM îl desemnează sintagma „bani, titluri de valoare, servicii, privilegii, alte bunuri sau avantaje”;

2) în ipoteza infracțiunii specificate la alin.(4) art.343 CP Cr, făptuitorul abuzează de poziția sa oficială sau socială ori de influența pe care o are. În ipoteza infracțiunii prevăzute la alin.(1¹) art.326 CP RM, traficantul de influență își exercită influența asupra unui factor de decizie;

3) în alin.(4) art.343 CP Cr nu se precizează expres cine este persoana în raport cu care făptuitorul abuzează de poziția sa oficială sau socială ori de influența pe care o are. Doar pe calea interpretării sistemice putem deduce că această persoană este o persoană oficială. În contrast, la alin.(1¹) art.326 CP RM este consemnat expres că traficantul de influență are sau susține că are o influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică, persoane publice străine sau funcționar internațional;

4) în normele confruntate, scopul infracțiunii este descris într-o manieră diferită: „pentru a-l face să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite” (alin.(1¹) art.326 CP RM); „ca să fie îndeplinită o acțiune oficială sau o acțiune de altă natură care nu ar trebui să fie efectuată ori ca să nu fie îndeplinită o acțiune oficială sau o acțiune de altă natură care ar trebui să fie efectuată” (alin.(4) art.343 CP Cr);

5) este diferit gradul de concretizare a calității altei persoane (altei decât făptuitorul) în al cărei interes traficantul de influență intervine: „pentru o altă persoană” (alin.(1) art.326 CP RM); „pentru o altă persoană fizică sau juridică” (alin.(4) art.343 CP Cr).

În alt context, la alin.(5) art.343 CP Cr este incriminată fapta celui care oferă, promite sau dă un dar sau un alt câștig unei alte persoane, pentru această persoană sau pentru o altă persoană fizică sau juridică – care va abuza de poziția ei oficială sau socială ori de influența pe care o are – mediind ca să fie îndeplinită o acțiune oficială sau o acțiune de altă natură care nu ar trebui să fie efectuată ori ca să nu fie îndeplinită o acțiune oficială sau o acțiune de altă natură care ar trebui să fie efectuată. În comparație cu alin.(4) art.343 CP Cr, alin.(5) art.343 CP Cr se referă la ipoteza când traficantul de influență, și nu cumpărătorul de influență, abuzează de poziția lui oficială sau socială ori de influența pe care o are. Cât privește art.326 CP RM, acesta nu conține prevederi de genul celei de la alin.(5) art.343 CP Cr.

Reieșind din cele sus-menționate, inspirându-ne din dispozițiile art.343 CP Cr, considerăm nelipsită de oportunitate operarea unei completări în textul art.326 CP RM: în dispozițiile alin.(1) și (2) art.326 CP RM, după cuvintele „sau pentru o altă persoană” să fie inclusă sintagma „fizică sau juridică”. Considerăm că această completare va contribui la clarificarea esenței juridice a infracțiunilor prevăzute la art.326 CP RM, arătând că traficantul de influență poate interveni nu doar în interesul unei persoane fizice, dar și în interesul unei persoane juridice. Totodată, în eventualitatea implementării propunerii noastre, va fi clar că: 1) în dispozițiile alin.(1) și (2) art.326 CP RM se are în vedere ipoteza când traficantul de influență intervine în interesul unei entități colective care activează într-un cadru legal; 2) această ipoteză trebuie delimitată de cea prevăzută la lit.b) alin.(3) art.326 CP RM, presupunând că infracțiunea este comisă în interesul unui grup criminal organizat sau al unei organizații criminale (adică, în interesul unei entități colective care activează în afara unui cadru legal).

În cele ce urmează vom analiza reglementările referitoare la traficul de influență, care se conțin în legea penală bulgară. În *Codul penal al Bulgariei* [8] (în continuare – CP Bl) astfel de reglementări le cuprinde Capitolul opt „Infracțiuni contra activității organelor de stat și organizațiilor publice, precum și împotriva persoanelor care îndeplinesc funcții publice”, Secțiunea IV „Mituirea”.

Confruntând aceste reglementări cu cele din art.326 CP RM, putem releva următoarele deosebiri:

1) în Capitolul XV al Părții Speciale a Codului penal al Republicii Moldova lipsește un articol cu caracter accesoriu, similar cu art.307a CP Bl având următorul conținut: „Obiectul material al infracțiunilor prevăzute în această secțiune (se are în vedere Secțiunea IV „Mituirea” din Capitolul opt „Infracțiuni contra activității organelor de stat și organizațiilor publice, precum și împotriva persoanelor care îndeplinesc funcții publice” din Codul penal al Bulgariei –n.a.) va fi confiscat în folosul statului. În cazul în care acesta lipsește, va fi achitată o sumă de bani egală cu valoarea acestui obiect”;

2) în Capitolul XV al Părții Speciale a Codului penal al Republicii Moldova lipsește un articol în care să fie incriminată distinct fapta de mijlocire, printre altele, a traficului de influență sau a cumpărării de influență, asemănător cu art.305a CP Bl. Acest articol are următorul conținut: „Persoana care mediază săvârșirea oricăreia dintre faptele prevăzute de articolele precedente (se are în vedere inclusiv art.304b CP Bl, în care se prevede răspunderea pentru infracțiunile de trafic de influență și de cumpărare de influență – n.a.), în cazul în care fapta săvârșită nu reprezintă o infracțiune mai gravă, se pedepsește cu privațiune de libertate de până la trei ani și cu o amendă de până la cinci mii de Leva”;

3) în art.304b CP Bl lipsește un alineat care să aibă un conținut asemănător celui de la alin.(4) art.326 CP RM: „Persoana care a promis, a oferit sau a dat bunuri ori servicii enumerate la alin.(1) este liberată de răspundere penală dacă ele i-au fost extorcate sau dacă persoana s-a autodenunțat neștiind că organele de urmărire penală sunt la curent cu infracțiunea pe care a săvârșit-o”;

4) în art.304b CP Bl lipsesc alineate asemănătoare cu alin.(2) și (3) art.326 CP RM, în care sunt specificate circumstanțele agravante ale traficului de influență și ale cumpărării de influență;

5) în articolele confruntate, obiectul material sau imaterial al infracțiunilor de trafic de influență și de cumpărare de influență este descris într-un mod diferit: „bani, titluri de valoare, servicii, privilegii, alte bunuri sau avantaje” (art.326 CP RM); „dar sau orice beneficiu nejustificat” (art.304b CP Bl);

6) în contextul infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.326 CP RM, pretinderea, acceptarea și primirea constituie cele trei modalități sub care se prezintă fapta prejudiciabilă. În cazul infracțiunii specificate la alin.(1) art.304b CP Bl, modalitățile similare sunt două: solicitarea; acceptarea;

7) conform art.326 CP RM, traficantul de influență are influență sau susține că are influență asupra unui factor de decizie. În contrast, potrivit art.304b CP Bl, traficantul de influență are influență / ar putea exercita influență asupra unui factor de decizie;

8) în conformitate art.326 CP RM, factorul de decizie asupra căruia traficantul de influență are influență sau susține că are influență este o persoană publică, o persoană cu funcție de demnitate publică, o persoană publică străină sau un funcționar internațional. În opoziție, în acord cu art.304b CP BI, funcționarul¹⁰ sau funcționarul străin¹¹ este cel asupra căruia traficantul de influență are influență / ar putea exercita influență;

9) scopul infracțiunilor de trafic de influență și de cumpărare de influență este descris în mod diferit: „scopul de a exercita influență asupra unui funcționar sau a unui funcționar străin în ce privește luarea deciziilor legate de serviciul acestuia” (art.304b CP BI); „pentru a-l face să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite” (art.326 CP RM).

Concluzia care se impune este următoarea: în planul îmbunătățirii calitative a legii penale a Republicii Moldova, prezintă interes precizarea privind caracteristicile obiectului material sau imaterial al infracțiunilor de trafic de influență și de cumpărare de influență, care se face în art.304b CP BI: dar sau orice beneficiu nejustificat. În consecință, recomandăm completarea alin.(1) și (1¹), lit.c) alin.(2), lit.a) alin.(3) art.326 CP RM, astfel încât după cuvântul „avantaje” să fie introdus cuvântul „nejustificate”.

În acest fel, se va asigura o mai mare claritate în legătură cu următoarele aspecte de calificare a faptelor în baza art.326 CP RM: 1) banii, titlurile de valoare, serviciile, privilegiile, alte bunuri sau avantaje nu-i sunt legal datorate traficantului de influență; 2) traficantul de influență nu-i achită cumpărătorului de influență valoarea banilor, titlurilor de valoare, a altor bunuri sau avantaje patrimoniale, a serviciilor, bunurilor sau a avantajelor pretinse, acceptate sau primite; 3) banii, titlurile de valoare, serviciile, privilegiile, alte bunuri sau avantaje constituie o remunerație pentru intervenția traficantului de influență pe lângă o persoană publică, o persoană cu funcție de demnitate publică, o persoană publică străină, un funcționar internațional, pentru a face ca astfel de persoane să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite.

În altă ordine de idei, în *Codul penal al Albaniei* [9] (în continuare – CP Al) răspunderea pentru infracțiunile, care comportă similarități cu faptele incriminate la art.326 CP RM, se stabilește în Capitolul VIII „Infracțiuni contra autorității publice”, în Secțiunea I „Faptele infracționale săvârșite de către cetățeni împotriva activităților publice”.

La concret, art.245¹ „Exercitarea influenței ilicite asupra unor oficiali publici” din Codul penal al Albaniei prevede: propunerea, oferirea sau darea, directă sau indirectă, a unui beneficiu ilegal, din numele său ori al unei alte persoane, către persoana care asigură și confirmă că este capabilă să exercite o influență ilegală asupra realizării sarcinilor și luării deciziilor de către un funcționar public albanez sau de către un funcționar public străin, indiferent dacă influența a fost exercitată în mod efectiv sau nu și indiferent dacă consecințele dezirabile s-au produs sau nu, se pedepsește cu închisoare pe un termen de la 6 luni până la doi ani și cu amendă de la 300000 la un milion de Leke (alin.1); solicitarea, primirea sau acceptarea, directă sau indirectă, a unui beneficiu ilegal pentru sine sau o altă persoană, prin asigurarea și confirmarea capacității de a exercita o influență ilegală asupra realizării sarcinilor și luării deciziilor de către un funcționar public albanez sau de către un funcționar public străin, indiferent dacă influența a fost exercitată în mod efectiv sau nu și indiferent dacă consecințele dezirabile s-au produs sau nu, se pedepsește cu închisoare pe un termen de la 6 luni până la 4 ani și cu amendă de la 500000 la două milioane de Leke (alin.2).

Deosebirile dintre respectivele reglementări și cele din art.326 CP RM constau în următoarele:

1) în art.245¹ CP Al răspunderea pentru infracțiunile de trafic de influență și de cumpărare de influență se stabilește în alineate diferite. Totuși, spre deosebire de consecutivitatea incriminării celor două fapte în art.326 CP RM, în art.245¹ CP Al, în primul rând, la alineatul 1 se prevede răspunderea pentru cumpărarea de influență; în al doilea rând, la alineatul 2 se stabilește răspunderea pentru traficul de influență;

¹⁰ Conform alin.1 art.93 „Explicarea anumitor termeni” din Codul penal al Bulgariei, funcționar este orice persoană desemnată să efectueze contra unei remunerații sau fără plată, temporar sau permanent: a) sarcinile de birou într-o instituție de stat (cu excepția persoanelor implicate în activități de producție); b) fie activitatea de management sau activitatea legată de păstrarea integrității ori de gestionarea patrimoniului aparținând altora într-o întreprindere de stat, cooperativă, organizație publică, altă persoană juridică sau aparținând unui proprietar unic, fie activitatea de notar sau de asistent de notar, de executor judecătoresc privat sau de asistent de executor judecătoresc privat.

¹¹ Potrivit alin.15 art.93 CP BI, funcționar străin este orice persoană care-și exercită: a) drepturile în cadrul unei reprezentanțe sau agenții a unui stat străin; b) funcțiile atribuite de un stat străin, inclusiv funcțiile exercitate într-o întreprindere sau organizație aparținând unui stat străin; c) drepturile, misiunile sau sarcinile care fie sunt delegate de o organizație internațională, fie sunt exercitate în cadrul unei reprezentanțe a unui for parlamentar internațional sau a unei instanțe judecătorești internaționale.

2) în conformitate cu alin.2 art.245¹ CP AI, traficantul de influență solicită primește sau acceptă ilegal beneficiul. În opoziție, conform alin.(1) art.326 CP RM, făptuitorul pretinde, acceptă sau primește – de la cumpărătorul de influență – bani, titluri de valoare, servicii, privilegii, alte bunuri sau avantaje;

3) în corespundere cu alin.1 art.245¹ CP AI, cumpărătorul de influență propune, oferă sau dă beneficiul ilegal. În contrast, potrivit alin.(1¹) art.326 CP RM făptuitorul promite, oferă sau dă – traficantului de influență – bani, titluri de valoare, servicii, privilegii, alte bunuri sau avantaje;

4) în dispoziția de la art.245¹ CP AI se concretizează modul în care traficantul de influență se angajează să săvârșească intercesiunea: „prin asigurarea și confirmarea capacității de a exercita o influență ilegală asupra realizării sarcinilor și luării deciziilor de către un funcționar public albanez sau de către un funcționar public străin”. În dispoziția art.326 CP RM legiuitorul moldovean nu recurge la o asemenea concretizare;

5) în dispoziția de la art.326 CP RM se menționează despre o influență oarecare asupra unui factor de decizie. În contrast, în dispoziția de la art.245¹ CP AI se concretizează că influența se exercită asupra realizării sarcinilor și luării deciziilor de către un factor de decizie;

6) în acord cu art.326 CP RM, factorul de decizie asupra căruia traficantul de influență are influență sau susține că are influență este o persoană publică, o persoană cu funcție de demnitate publică, o persoană publică străină sau un funcționar internațional. În opoziție, în corespundere cu art.245¹ CP AI, funcționarul public albanez sau funcționarul public străin¹² este cel asupra căruia făptuitorul își exercită influența;

7) în art.245¹ CP AI se recurge la precizarea privind caracteristicile obiectului material sau imaterial al infracțiunilor de trafic de influență și de cumpărare de influență: beneficiu ilegal. O astfel de precizare lipsește în art.326 CP RM;

8) în art.245¹ CP AI se recurge la precizarea privind obiectivizarea influenței și a consecințelor dezirabile: „indiferent dacă influența a fost exercitată în mod efectiv sau nu și indiferent dacă consecințele dezirabile s-au produs sau nu”. În art.326 CP RM precizarea comparabilă este de o natură puțin mai diferită: „indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite”.

Vizavi de această ultimă diferență specifică, venim cu o inițiativă de modificare a art.326 CP RM. Or, considerăm că formularea „indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite”, care se conține în dispoziția acestui articol, este una care are o arie de incidență redusă: din sintagma „pentru a-l face să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale” din alin.(1) art.326 CP RM reiese că scopul infracțiunii se referă nu doar la ipoteza de îndeplinire (săvârșire) sau de neîndeplinire (nesăvârșire) a unor acțiuni de către o persoană publică, o persoană cu funcție de demnitate publică, o persoană publică străină sau un funcționar internațional. Reiese că scopul infracțiunii se referă și la ipoteza de întârziere sau de grăbire a îndeplinirii (săvârșirii) sau a neîndeplinirii (nesăvârșirii) unor acțiuni de către o persoană publică, o persoană cu funcție de demnitate publică, o persoană publică străină sau un funcționar internațional.

Iată de ce considerăm oportun ca – după modelul oferit de art.245¹ CP AI – în dispoziția de la alin.(1) art.326 CP RM sintagma „indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite” să fie substituită printr-o expresie presupunând o arie de incidență mai largă: „indiferent dacă influența a fost exercitată în mod efectiv sau nu și indiferent dacă consecințele dezirabile s-au produs sau nu”.

În cele ce urmează vom investiga normele penale cu privire la traficul de influență din legea penală turcă. Asemenea norme se conțin în *Codul penal al Turciei* [10] (în continuare – CPT), Secțiunea optsprezece „Infracțiuni contra Națiunii și Statului și dispoziții finale”. Astfel, art.250 „Malversațiune” din Codul penal al Turciei prevede: orice funcționar public care asigură beneficii pentru sine sau pentru alții – prin exercitarea unei influențe nejustificate sau prin convingerea unei persoane să facă promisiuni în acest sens – în virtutea funcției pe care o deține acest funcționar public, se pedepsește cu închisoare de la cinci la zece ani (alin.(1)); orice funcționar public care asigură beneficii pentru sine sau pentru alții – prin exercitarea unei influențe nejustificate sau prin convingerea unei persoane să facă promisiuni în acest sens – în virtutea mandatului pe care-l are această persoană, se pedepsește cu închisoare de la trei la cinci ani (alin.(2)); în cazul săvârșirii infracțiunii prevăzute la alin.(2) art.250 CPT, profitându-se de neglijența unei persoane, persoana implicată într-o astfel de faptă se pedepsește cu închisoare de la unu la trei ani (alin.(3)).

¹² În mod regretabil, în legea penală albaneză, spre deosebire de legile penale examinate până acum, nu sunt definite noțiunile de funcționar public național și de funcționar public străin.

Comparând prevederile art.250 CPT cu cele ale art.326 CP RM, remarcăm următoarele deosebiri:

1) art.326 CP RM este alcătuit din patru alineate, pe când art.250 CPT este alcătuit din trei alineate;

2) în art.326 CP RM lipsește un alineat corespondent cu alin.(3) art.250 CPT. Conform acestei norme, manifestând neglijență și în virtutea mandatului pe care-l are, factorul de decizie îi face o promisiune traficantului de influență că va accepta influența nejustificată din partea acestuia. În contextul infracțiunii de trafic de influență prevăzute la alin.(1) art.326 CP RM, nu este relevant nici dacă s-a exercitat influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică, persoane publice străine sau a unui funcționar internațional, nici dacă o asemenea persoană a acceptat intenționat sau din imprudență influența nejustificată din partea traficantului de influență. Eventual, astfel de circumstanțe pot fi luate în considerație la individualizarea pedepsei pentru infracțiunea specificată la alin.(1) art.326 CP RM;

3) în art.250 CPT lipsește un alineat care să aibă un conținut asemănător celui de la alin.(4) art.326 CP RM: „Persoana care a promis, a oferit sau a dat bunuri ori servicii enumerate la alin.(1) este liberată de răspundere penală dacă ele i-au fost extorcate sau dacă persoana s-a autodenunțat neștiind că organele de urmărire penală sunt la curent cu infracțiunea pe care a săvârșit-o”;

4) în art.250 CPT lipsește un alineat asemănător cu alin.(1¹) art.326 CP RM, în care este incriminată fapta de cumpărare de influență;

5) în art.250 CPT lipsesc alineate asemănătoare cu alin.(2) și (3) art.326 CP RM, în care sunt specificate circumstanțele agravante ale traficului de influență și ale cumpărării de influență;

6) în articolele confruntate, obiectul material sau imaterial al infracțiunii de trafic de influență este descris într-o manieră diferită: „bani, titluri de valoare, servicii, privilegiu, alte bunuri sau avantaje” (alin.(1) art.326 CP RM); „beneficii” (art.250 CPT);

7) spre deosebire de alin.(1) art.326 CP RM, art.250 CPT nu conține o referire expresă la persoana asupra căreia făptuitorul exercită o influență nejustificată;

8) în art.250 CPT se concretizează modul în care făptuitorul intervine pe lângă factorul de decizie: „prin exercitarea unei influențe nejustificate sau prin convingerea unei persoane să facă promisiuni în acest sens”. În art.326 CP RM legiuitorul moldovean nu recurge la o asemenea concretizare;

9) conform art.250 CPT, numai un funcționar public¹³ poate fi subiect al infracțiunii corespunzătoare. În opoziție, alin.(1) art.326 CP RM nu reclamă prezența unei calități speciale a subiectului infracțiunii de trafic de influență;

10) în conformitate cu alin.(1) art.250 CPT, exercitarea unei influențe nejustificate sau convingerea unei persoane să facă promisiuni în acest sens se face în virtutea funcției pe care o deține făptuitorul. Pe de altă parte, în acord cu alin.(2) art.250 CPT, exercitarea unei influențe nejustificate sau convingerea unei persoane să facă promisiuni în acest sens se face în virtutea mandatului pe care îl are această persoană. În art.326 CP RM răspunderii pentru infracțiunea de trafic de influență nu-i este cunoscută o asemenea diferențiere.

Reieșind din cele sus-menționate, inspirându-ne din dispozițiile art.250 CPT, considerăm nelipsită de oportunitate operarea unei completări în textul legii penale autohtone: la alin.(1) și (1¹) și la lit.d) alin.(2) art.326 CP RM, după cuvântul „influență” („influența”) să fie introdus cuvântul „ilegal”.

Iată ce afirmă în contextul examinat S.Brînza și V.Stati: „În sensul art.326 CP RM, influența și mijloacele de înlăptuire a acesteia trebuie să nu fie prevăzute și permise de lege ca o activitate legală, desfășurată pe principiile dreptului, cum ar fi, de exemplu, în cadrul profesiei de avocat, de consilier juridic, de expert sau chiar în executarea contractului de mandat. De aceea, activitatea legală, promisă de un avocat de a influența prin mijloace legale (pledoarie, invocarea legii, a probelor etc.) o autoritate judecătorească sau administrativă, nu intră în conceptul de influență folosit de legiuitor în art.326 CP RM” [11].

Prin prisma acestei afirmații, considerăm că modificarea recomandată de noi nu va face decât să contribuie la îmbunătățirea calității determinării și constatării juridice a corespunderii exacte între semnele faptelor prejudiciabile săvârșite și semnele componentelor de infracțiune prevăzute la art.326 CP RM.

În final, se impun următoarele **concluzii** privind analiza comparativă a reglementărilor privind traficul de influență din legea penală a unor state din arealul balcanic:

1) în legile penale ale Sloveniei, Serbiei, Muntenegrului, Macedoniei, Bosniei și Herțegovina, precum și a Croației, este consemnat scopul îndeplinirii sau neîndeplinirii de către factorul de decizie a unei acțiuni

¹³ În mod regretabil, în legea penală turcă, ca și în legea penală albaneză, nu este definită noțiunea de funcționar public.

contrar obligațiilor de serviciu. În această ipoteză, care nu este descrisă în art.326 CP RM, gradul de pericol social este comparativ mai sporit decât în ipoteza urmăririi de către făptuitor a scopului îndeplinirii sau neîndeplinirii de către factorul de decizie a unei acțiuni în exercitarea funcției sale;

2) în art.366 CP Mc se face o diferențiere, în planul calificării infracțiunii, între acea situație când se intervine pe lângă o persoană oficială oarecare și acea situație când se intervine pe lângă o persoană cu funcție de răspundere, o persoană cu funcție de răspundere din cadrul unei persoane juridice străine, care își desfășoară activitatea în Republica Macedonia, sau o persoană care efectuează acțiuni de interes public;

3) din dispozițiile art.343 CP Cr se desprinde cu claritate că traficanțul de influență poate interveni nu doar în interesul unei persoane fizice, dar și în interesul unei persoane juridice;

4) în art.304b CP Bl, la descrierea obiectului material sau imaterial al infracțiunii se utilizează construcția „dar sau orice beneficiu nejustificat (sublinierea ne aparține – *n.a.*)”. În acest fel, se asigură o mai mare claritate în legătură cu faptul că darul sau orice beneficiu nu-i este legal datorat traficantului de influență;

5) în art.245¹ CP Al, expresia „indiferent dacă influența a fost exercitată în mod efectiv sau nu și indiferent dacă consecințele dezirabile s-au produs sau nu” presupune o arie de incidență suficient de largă, astfel încât să se refere nu doar la ipoteza când se urmărește îndeplinirea (săvârșirea) sau neîndeplinirea (nesăvârșirea) unor acțiuni de către factorul de decizie;

6) faptul că, în contextul infracțiunilor prevăzute la art.250 CPT, se menționează despre exercitarea unei influențe nejustificate asupra unui factor de decizie arată că exercitarea unei influențe specifice traficului de influență trebuie deosebită de exercitarea unei influențe prevăzute și permise de lege ca o activitate legală, desfășurată pe principiile dreptului.

Referințe:

1. Kazenski zakonik // http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r00/predpis_ZAKO5050.html
2. Criminal Code of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia // http://pbosnia.kentlaw.edu/resources/legal/bosnia/criminalcode_fry.htm
3. Кривични законик // <http://www.zakoni.rs/krivicni-zakonik/krivicni-zakonik.pdf>
4. Criminal Code of the Republic of Montenegro // <http://www.lexadin.nl/wlg/legis/nofr/eur/lxwemnt.htm>
5. Кривичен законик // <http://jorm.org.mk/zakon-krivicen.shtml>
6. Criminal Code of Bosnia and Herzegovina // <http://www.lexadin.nl/wlg/legis/nofr/eur/lxwebhe.htm>
7. Criminal Code of the Republic of Croatia // http://www.vsrh.hr/CustomPages/Static/HRV/Files/Legislation_Criminal-Code.pdf
8. Наказателен кодекс. Сборник нормативни актове. - София: Ciela, 2008.
9. Criminal Code of the Republic of Albania // <http://www.hidaa.gov.al/english/laws/penal%20code.pdf>
10. Türk Ceza Kanunu // <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5237.html>
11. Brînza S., Stati V. Drept penal. Partea Specială. Vol.II. - Chișinău: Tipografia Centrală, 2011, p.848-849.

Prezentat la 23.02.2012